

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AD sa[n]ctissimu[m] || dominu[m] nostru[m] Leone[m]
papam || decimu[m]. Ac diuu[m] Maxemilianum
Imperatorem || semper augustu[m]. APOLOGIA ... || Iacobi
hochstraten. Artiu[m] & sacre theolo=||gi[a]e ...**

Hoogstraten, Jacobus van

Coloniae, 1518

Cap[itu]l[u]m. xi. continuans veram intelligentia[m] eius quod est scrutari
scripturas

urn:nbn:de:hbz:466:1-34634

LIBER I. CAP. XI.

Exemplū ex legistis.

quos quoque omnes ad unum. sacros inuenies fecisse expositores Sic doctus legista eum nec dignū duceret vocari legum scrutatorem. qui solūmodo ad glossemata marginalia respiceret. et nunquam textum in seipso penetraret. quoniam potius nonnulli tales et glossatores et glossis imorantes. legum corruptores haud iniuste dicuntur

fol. p. facie. ij.

falsa palliatio retegitur

S. xiiij. Tamen si preterea veracium perquirere commentaria postillatorum esset scripturas scrutari. attamen neque te Capnionem neque tuum mirabile consilium. vel in minimo id releuaret Adeo nempe inter doctorum commentaria et postillas ex vna. et inter scripturas Thalmudicas ex altera discernisti. ut commentaria in quarto Thalmudicas vero mox post bibliam in secundo ordine collocaueris. Verbum quoque christi (esto false) et Thalmudicis exposuisti. Quomodo ergo quam de Thalmudicis fecisti tuam falsam interpretationem palliare hic niteris tanquam de veracium promerariis postillatorum dicta: cum plurimum hinc inde discrimen etiam apud te sit. nec proinde de vno dictum de alio verificabit.

Nico. ly.

Niero. sup. 34. de chariam.

S. xliij. Demum dum supponis veraces apud ipsos esse postillatores. non parum dissides a teipso et a vero. quod in Nicolao lyzano legeras glossas iudeorum in magna parte esse falsas quique fateris iudeos libros suos in christianos pro fidei sue defensione coposuisse. quibus alludit id diuini Hieronymi quod in prophetis quod de christo sunt iudei solent tergiversari et mendacio occultare veritatem et tu Capnion modo dicis apud eos esse veraces scripturarum expositores. quorum commentaria scrutari iusserit christus. Nunc hosce veraces vocitabis expositores. quorum doctrinam tanquam scripture pestiferam corruptionem christus reprobauit. Et si dicas. multa vera dicunt. certe non olfacis hanc consequentiam non valere. huius vel illius multe expositiones vere sunt. proinde ipse est verax. Donec conceptus sermo ad calcem perstringat effare. Sed oculorum acies ne perstringas. ut dolum animaduertere liceat.

Capl'm. xi. continuans veram intelligentiam eius quod est scrutari scripturas

IOAN. REVCHLIN.

Neque obstat quod dominus antiquorum traditiones damnauerit et reprehenderit. Thalmud enim plurimos in se congestos continet libros. quorum aliqui optimi aliqui sunt pessimi. Thalmud ergo optimus quid et pessimus. sicut de lingua dicere solemus. ut sit membrum quo nullius melius. nulliusque peius. Due subcontrarie possunt esse simul vere. sed non simul false.

THEOLOGVS

fol. iij. facie. ij. sui consilij.

S. l. Ceci non sumus Capnion. collirium in manu tua conspeximus? unde ut reliquis quoque patefiat prestigium tuum. reminiscaris

LIBER I. CAP. XI.

velim primo scire te esse nullā tibi suppetere ipsius Thalmud in
telligentiā. nisi q̄tū ex libellis a nostris in Thalmud editis emēdica
ueris. sciamq; (nec inficari potes) te in eisdem libellis plurima in
Thalmud contineri abomināda legisse. memineras quoq; q̄ in li
bello tuo clare intelligentie. §. xxix. hec scripseris verba. Confessus
sum in psilio meo expsis verbis. q̄ credo scriptū esse in Thalmud
p̄tra dilectissimū dñm nostrū ⁊ nos. et puto adhuc. Que nā aut
talia sint in tuo psilio expsisti. scz q̄ demoniū christ⁹ habuerit. q̄ se
ductor. q̄ blasphem⁹. iuste q; fuerit p̄demnat⁹. Das ⁊ filis blas
phemias plane fateris eē intermixtas in illis angulis siue passib⁹
in quib⁹ de hoc se obtulit scribendi materia. Nec velis nolis Cap
nion tua sunt. Si ḡ credis filis his q̄ p̄misit (⁊ certe neq; sime s̄s)
in thalmudicis scripturis intermixtas esse blasphemias. qua fron
te aliquos libros thalmudicos optimos esse (cōtra omniū catho
licoz mentē scriptoz) hic dicere audes?

fo. vi. fa. p.

fof. iij. fa. ij.
Que blasphe
mie in Thal.
iuxta Capni.

§. ii. Porro etiā esto. aliq̄ eēnt optimi libri thalmudici. hoc tñ
nil suffragij. nil releuatōis tibi subministrat. cū nemo hac
ten⁹ optimos ipugnauerit libros. Sz eos q̄ tales. quas dixisti. blas
phemias hñt intermixtas. ⁊ libris eñ egisti. qui (vt tu dicis) ex tra
ditionib⁹ magistrorū p̄tra nos sunt p̄fecti. Quiq; q̄to ineptiores
sunt. q̄to ip̄tinēiores. tāto eos libenti⁹ nostris studētib⁹ (vt ais)
p̄manere velles Et q̄dē id generis plura. Talē nimirū (suis taliter
a te depictū colorib⁹) Thalmud tuip̄e tū p̄ scripturaz fallam ⁊ sini
strā interpretatōnem. tū inappositā applicatōem defendere p̄sum
psisti. Ut qd ḡ nūc legentiū oculos p̄stigiare ⁊ ludificare moliris.
q̄si de optimo aliq̄ Thalmud sermonē habueris. Uides ni fallor.
q̄ ludos tuos noscere cepim⁹. nec facile p̄inde nos de hinc ludifi
cabis.

Reuelatur p̄
stigiū dolosuz
Capnionis.

IOAN. REVCH.

Scrutari itaq; scripturas. est eaz discutere sensum. Illū autē si
ne expositorib⁹ habere neq; m⁹. ipos ḡ p̄q̄rerere iubemur. Scrutami
ni scripturas. discutite inq; doctoz sup scripturā declaratōnes. vt
eā recte p̄cipiat. qz ex doctoz postillis ⁊ scriptis eaz. colliget sen
sus. No eñ oib⁹ christus aperuit sensum vt intelligerent scriptu
ras. sicut ap̄ostolis aperuit.

THEOLOGVS

§. iii. Tā fraudulenta q; subdola tua hec ē Capniō ludifica
tio. Tu enīvero de rabinorū thalmudicis scripturis. q̄s
christus appellās traditōes reprobauit. verbū christi interpretat⁹ es
et illas ipas in scdo librorū ordine statuisti. tu glossas ⁊ p̄mentaria
iudeoz in q̄rto ordine collocasti tu in plira illa tua reductōe (quā
sup christi s̄bo. scrutamini ⁊c. vt aiq; appodiasti) ⁊ postillis. ⁊ do
ctoz p̄mentarijs sicut nūc q; sic nūc mentōem fecisti. Cur igit̄ nūc
Ee 4.

Cap. fraudulē
ta ludificatio
detegitur.
Joanis. v.

LIBER I. CAP. XI.

ais mādātū a christo. vt postillatores p̄gramus. Tempetua hec
sentētia oēs q̄ posthabitis aut certe nō habitis postillis. scripturas
p̄ scripturas p̄rūt aut req̄sierūt. doctos ac sc̄tos dānabit. Perge
et tuo iure nouū p̄mentū p̄fer IOAN. REVCH.

Nō itaq; ex verisilib; dūtaret. s; ex veris et necarijs p̄cessisse vi
debor. Qui nāq; A intelligi iubere. et illud nisi p̄ B ipm̄ intelligi
nō posset. iuberet utiq; et B. Iudei aut̄ scripturas p̄mode et semo/
ta diuina reuelatōne. sine rabinor̄ expōitōib; scrutari nequibant. vt
itaq; illas expositōes viderēt et discerent impabat. Sensus igit̄
tur est. diligenter inq̄rite p̄t in scholis facitis expositōes eiusmo
di. et p̄ eas intelligetis scripturas sc̄as. et ille expōnes in quib; vos
putatis habere vitā eternā. sunt q̄ testimoniū p̄hibēt de me.

THEOLOGVS

q̄. Ethicoz

S. iiii. Siles ac̄ siliter opatiuos habitis efficiūt. sic tu Cap.
p̄ crebras fictōes habituat. tuas hic iteras palliatio
nes. Tu enī nō nisi de hisce scripturis es locut. q̄s christ̄ noiauit tra
ditiones. atq; eas pariter reprobauit (nullibi enī nisi reprobando
christ̄ traditōem meminere) et tales o vir mirifice. nū ad scriptu
raz intelligētā necessarias dices.

Pulchra Cap.
redargutio

S. v. Audi deinde si rabinor̄ postillatiōes sint (vt mor̄ asserui
ti) vaciū postillator et ad sacraz. in q̄b; vita consistit intelligē
tiā (vt nūc ais) necessarie scripturaz. dicitō q̄d p̄iā q̄d rōni p̄sonat.
cur nā et in illis nō habeat vitā eterna. Cur deniq; (vt mō tibi p̄fui
gis) eas christ̄ p̄ s̄bū putatis. a biblia discreuent. tāq; eas scriptu
ras in q̄b; habere putabāt. nō aut̄ habebāt vitā.

Hierony. ex di
recto ip̄robat
fictōez Cap̄n.

S. vi. Porro vt eiusmodi stirpitus pellātur atq; eradicentur
p̄stigia tue. audi obsecro diuū Hierony. ad Galath. p̄
sup̄ v̄bo. Miror q̄ sic cito trāsserimini. Si q̄s inq̄ntē tū literaz
seq̄tur. posteriora ponit in faciē. Si quis iudeor̄ interpretatōib;
acq̄scit. post tergū mittit ea. que ex natura sua in faciē cōstituta
sunt. Hec ille. Quib; o vir bone. quō coherent que paulo ante dire
ras. libri sc̄z iudeor̄ sensum sacre scripture interpretant. illumq; si
ne expositōib; habere nequim. Et ergo ipsorū libros et doctoz re
claratōes iubemur perquirere. vt scripturā recte p̄cipiamus. Nō
netu hec dicens iuxta beatū Hieronymū. posteriora in faciē posu
istis. Nōne audisti iudeor̄ interpretatōib; nō esse acquiescendū. Tū
quid tuis inherēbit dictis fumosis. Et illud ecclesie lumen splen
didissimū posthabebimus.

Hierony. s̄ fi
ctiōne Cap̄n.

S. vii. Audi deuo eūdē sacerrimū Hieronymū ad Gala. vj.
Sup̄ verbo Modicū fermentū dicentē. Nūc aut̄ per
hunc eūdē sententiā docet (sc̄z Ap̄tus) pane ecclesie spiritū illū. qui
de celo descēdit. nō de re iudaica interpretatōe violari. Et d. is idip̄is

discipulis p̄cepit. vt cauerēt a fermēto phariseoz. Quō euāgelista
manifesti⁹ faciēs addidit. dixerat at̄ eis de doctrina phariseoz. hec
ille. Ubi tu christiane lector p̄ios aduerte oculos atq; pensites id
h̄bū qđ scripturaz scrutator tā accuratus q̄ pfundissim⁹ p̄sciuit
Dieronym⁹. videlicet idipm volens Saluatorē nostz p̄ eos dē acce-
pisse doctrinā. z p̄indeletā interpretatōez iudaicā. z eē fermētū a q̄
Christ⁹ isdem p̄cepit discipulis eē cauendū. Ex q̄ euidenter habet q̄
Christ⁹ p̄cepit ab interpretatōibz iudeoz cauendū eē discipul. z haud
impari rōne z reliq; cūctis. Qua itaq; p̄sumptōe O Capnion hic
dicere verit⁹ nō es. Quō (inq̄ens) Christ⁹ dixit Scrutamini scrip-
turas sc̄tas. z ille expositōes. in q̄bz vos putat̄ vitā eternā habere.
sunt q̄ testimoniū phibent de me. hec tua sunt Capnion. Nōne p̄sci-
entiā tuā seuer⁹ deterret Dieronym⁹. q̄ d̄t christū p̄cepisse vt ab illi-
lis cauerēt pueris iudeoz expositōibz. z exinde phibuisse vt neq; h̄mōi p̄q̄rerēt. Tu h̄o dicere nō ptimescis Christū vt diligēter p̄q̄-
rerent mādauisse. Tibi certe vsq; mō in rebz fidei nimis curta fuit
supellex. vt putem neminē ei⁹ eē voti. vt te v̄dicta tua diuo Hie-
ronymo aut dictis eius an̄ponat Perge ne tñ nugeris.

IOAN. REVCH.

Neq; tñ p̄ illas expositōes. neq; p̄ ipam sacrā scripturā expositā
habet̄ vitā eternā. Nō em̄ vultis (inq̄t) credere in me. q̄ sum vita
eterna. libri loquunt̄ de vita. declarāt vitam. on̄dūt vitā. s; nō sunt
ipsi vita.

THEOLOGVS

S. viii. Que in hoc loco Capnion recēses. iā superi⁹ ipi (vt
sc̄is) dixim⁹. Uez tuo q̄liter hic q̄drent p̄silio vider̄
Etem si (vt iā dicis) neq; in sacra vitā eternā habebāt scriptura. q̄
p̄acto illas Rabinoz scripturas (de q̄bz Christi h̄bū exposuisti) per
h̄bū putat̄ (qđ designat aliqđ p̄ vero reputare qđ nō ē) a sacra Bi Capnion ipug-
nata distinxisti. sicuti eas in q̄bz vitā putabāt habere z nō habebnt. nā subtili ex-
Inter illa em̄ q̄ sibi p̄ueniūt. in coispo q̄ paria sunt. discernēdū nō ē n̄c̄ p̄p̄is.
Quare si nec in Rabinoz scriptis. neq; in sacra vitā habebāt scrip-
tura. p̄fecto Rabinoz scripture a sacra Biblia. p̄ vitā in eis nō haberi.
discernēde nō erāt. Temp⁹ petit vt hūc absoluam⁹ s̄monē. Benig-
nus etem̄ ardētī pectore z ip̄e loq; petit. nec dubiū qn noui belli ma-
teriā allatur⁹.

IOAN. REVCH.

Libros at̄ illos nō dixi hereses eē absolute. s; rōem p̄silem rōnē
ap̄li formari. Si q̄q; eos hereses appellasset. h̄ eo mō q̄ dixi intellex-
issem. q; sicut om̄e qđ nō ē ex fide p̄t̄m̄ ē. Sic ois veritas. sine fide
falsitas z heresis ē. Nō em̄ p̄ducit ad vitā.

THEOLO.

S. ix. Dic t̄mū tentas dissoluere nodū. quē tibi obiecerat Be-
nign⁹ enodandū. vbi z egredulim⁹. q; tibi calcaria nō for-
mā admouerit. verā solutōem exoroquēdo. Duc q̄ nodū tu nec hor-

Et iij

Exponit illud
apli. oē qd nō
ē ex fide pctm
ē. Ad Ro. xiiij
Capnio s̄bz
apli ororquet
ad sensum ex
tranē.

falluz ē. q̄ ve
ritas sine fide
heresis dicaf.
Blasphe^e ab
surditates dic
ta Capnionis
comitātes.
p^o Ethicor
noue blasphe
mie iferunt ex
dic^t Capnio.
s̄ christū

Joan. xiiij.

Ex suis Cap
nion stringit.

Cōtradictio i
s̄bz Capnio.

die dissoluisti. Audi ḡ astarotū. Ap̄lus em̄ cū inq̄t offie qd nō est
ex fide. pctm ē. fidē p̄ scientia accipit. q̄ q̄s opus qd agit aut actu
aut s̄ntē credit sibi licere. Qd̄ ḡ sic ex fide nō ē opus. vtiq̄ tanq̄
s̄ntē p̄ scientia vniuersali pctm existit. Nō em̄ act^o ille bon^o esse
p̄. que actor sibi licere nō credit. Tu opte itaq̄ ingenio Capnion
(q̄ten^o tuearis tuas sedissimas absurditates) apli s̄pturaz s̄ eius
mentē. ad sensuz ororques proisus alienū

S. F. Qm̄ qdē si ois veritas sine fide caten^o falsitas aut heresis
est. q̄ten^o (vt tu fers) ad vitā nō pducit eternā. fatearis ne
cessē ē. z christiani pctōis informē fidē heresiz eē. z p̄ eā atq̄ s̄m eā
christianū. dici ac eē hereticū. z p̄ inde fidelē eo q̄ fidelis. hereticuz
dicere plane p̄inceris. Que oia v̄l suspicari. extreme temētie est.
Cū heresis de sui natura. tā credēde veritati aduerfet. q̄ a vita eter
na abducit. Que fidei tribuere etiā informi blasphemū ē. q̄ s̄o. z
qdē diuino. inherere facit. Nec proinde a vero abducit. p̄pterea q̄
cuilibet vero. qd̄libet vez est p̄sentaneū.

S. F. Insup tibi obiectas a tuo Benigno absurditates. p̄ hāc
tuā refragantē aplice s̄pture ororionē. nullatenus euas
dis. v̄tpote q̄ libros Thalmudicos (de q̄bz christi verba te teste lo
quunt) hereses appellaueris. Et p̄ inde s̄m te. christus nō mō heret
ses scrutari iusserit. q̄n̄ etiā hereses de seipō p̄hibere testimoniū asse
ruerit. Atq̄ deinde seq̄t christū ad sue diuinitatē. suicz aduē^t p̄bā
dos articulos. iudeos ipos ad falsitates. ad hereses remisisse. heres
sesq̄ diligēter scrutari in scholis temādasse. Quid oro absurdi^o di
ci p̄t q̄ eū (q̄ veritas p̄ma ē) saluatore Jelum in sue diuinitatē ad
uentuzq̄ astructōem. testimonijs diuinis. v̄tpote paterne vocis. ac
diuinorū attestatiōnū operū. falsitates z hereses tāq̄ terciū testimo
niū agglutinasse? Quis obsecro. q̄s tam adamātinī pectoris hō.
qui equo aīo hanc blasphemā ferat?

S. F. Demū (vt fortius ex tuis te vinculis strictū cernas) res
soluēdo te supiori qdā loco aiebas. Cōmētaria postilla
tionēsq̄ recte exponentiū scripturas. veraciūq̄ doctorū q̄n̄ des̄cr
tamini s̄pturas Christū mandasse inq̄ri z inuestigari. P̄iculū aē
ē. veraces doctores. s̄pturas recte exponētes. q̄ an̄ christi vicere ad
uentū. vere fuisse fideles. plane q̄bz tu vera. tū rectissimī fides fuit.
Qua igif̄ allucinatioē eoz veraces scriptores (cāq̄ q̄bz vera defec
rit fides) nūc falsitatis z heresis criminis instimulas? Cū dēt oculi
tui Capnio q̄ vane. q̄ deniq̄ frivole. sup̄ fidei defectu. z absurditate
tes. z tā sedas struxeris s̄dictōes Nō Benigno locū loq̄ndi vt p̄ce
dam^o par ē. q̄ q̄z īmerito his Capnionis solutiōibz pacē p̄cesserit. ne
minē fugiet. q̄ n̄ra audierit. q̄ eas iuste p̄denāt. fare ḡ Benigne cū
tuo Capnio. audia p̄uidētia v̄raz. z eq̄ lace trutinabo q̄ dicturi estis.

LIBER I. CAP. XI.

GE. BENIGNVS AD IOAN. R.

Temerarie dictū censent. christū pcepisse libros illos aburi nō debere. qz tūc duo pontifices maximi. q̄ eos aburi pceperunt. tra diuinū mādatū egissent.

IOAN. R.

Si nō ē temerariū dicere scrutamini scripturas. Hē sensus septu ray medio vestroz doctoz p̄rite. nō ē etiā temerariū dicere. pce pit nō pburendū. qd̄ iussit diligēter inq̄rendū. s; seq̄ tāq̄ pbabile ex pbabili. imo vez certū ex vero certo. put oñdim? Quid at illos pontifices mouerit. dixim?. Sūt eq̄dē in illis libris plurima nrē fidei p̄clara adminicula. sunt alicubi nōnulla eidem aduersantia. ppter adminicula p̄seruādi essent. ppter aduersantia sup̄p̄mendi. Uez tuti? ē malū grā boni tueri. q̄ ob malū p̄imere bonū. Nā et deus ob decē bonos. mille tolerat malos.

THEOLOGVS

S. xiiij. Tu Capnion quē Benign? tā antea de oim scibilibus peritiā extulit. nosse debes. bonā et verā eē p̄ditionales cui? tū ancedēs z p̄sequēs sunt ip̄ossibilia. Un̄ cū tā diu hic tuum ancedēs ostenderim? falsitate turgere. Sat̄ erit hic ex tue p̄fessio nis viris. deinde etiā ex ore tuo p̄sequēs p̄denare. Te itaq; q̄ iura (et hūc Benignū oia) calles minime latuit o Capnion iuris docto res. z qd̄ inter eos p̄stāiores. scripsit reliq̄sse. guillimos duos pon tifices summos. libros Thalmudicos igne corripuisse. z qd̄ (ve h̄dē ostendūt) nō tā ex auctoritate q̄ ex legitima rōne. ppter heret ses in Thalmud p̄tētis. Qua q̄ temeritate nō cremari Ch̄ristū mā dasselcludis eos libros. q̄ ex traditōib; a ch̄risto reprobatis in nos p̄fecti sunt. Nec certe satis reuerētie Ch̄risti exhibuisti vicarijs. id qd̄ supra ppe initiū ostendimus.

Thalmudis. ste pbustus

Temeraria cō clusio Cap.

S. xliij. Ampli? in tua sc̄da declaratōe. S. viij. in hūc scrip sisti modū. Et cū malū z bonū inter se sint p̄mixta. ita q̄ bonū nō p̄t separari a malo. tūc bonū ē perimēdū cū malo. qz scriptū ē p̄. Corin. v°. Modicū fermentū totā massam corrumpit. Ita ē mens mea z nō aliter. hec tu Capnion. Qua itaq; apparētia q̄ colore o theologe mirabilis dicis mō. Tuti? ē malū grā boni tue ri q̄ ob malū perimere bonū. Nā z de? ob decē bonos mille tolerat malos zc. Nūquid vni? veritat̄ grā. centū tolerādos. esse errores p̄ tua industria cēlebis. vt nemo sit q̄ tra h̄scat.

Apte sibi d̄di cit Capnion.

¶ Caplm̄ duodecimū. ipuānat q̄rā Capnionis assertōem

THEOLOGVS

Video Benignū nos irroducere velle in campū latū z spatio sum. Quo fiet indubie. ve noue qd̄a erroz truculente bestie nobis occurrant. S; vos ite pre. ego sequar.

GE. BENIG.

Nimiū p̄citasti tumultū. dicēdo scripta iudeoz ita bh̄ v̄l̄eque
Ee iij